

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 389/2021-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/305/2016 z 12. júla 2017 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Cdo/141/2018 z 16. júla 2019 takto

r o z h o d o l :

1. Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/305/2016 z 12. júla 2017 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu prejavu podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/305/2016 z 12. júla 2017 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Trenčíne **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **460,90 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e**.

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav veci

1. Sťažovateľ je primátorom mesta [REDAKOVANÉ]. Na stránke [REDAKOVANÉ] obsahujúcej prvky komunálneho politického boja bola vyjadrovaná aj kritika jeho osoby. Dňa 16. marca 2011 sťažovateľ dostal mail, v ktorom mu bolo oznámené, že za zrušenie pre neho diskreditujúcej stránky, odpredaj domény a poskytnutie zaujímavých informácií (identifikáciu človeka, ktorý stránku zriadil, a poskytnutie zoznamu osôb, ktoré sa zapájali do diskusií na tejto stránke) požaduje odosielateľ mailu sumu 10 000 eur. Zároveň bolo v maili uvedené, že v prípade, ak by táto ponuka nebola akceptovaná sťažovateľom, bude zaslaná konkurencii sťažovateľa. Sťažovateľ súčasne dostal jasné inštrukcie na odovzdanie predmetnej čiastky, konkrétne ich mal vložiť za tmy pod kameň pred svojím rodinným domom.

2. Uvedené konanie bolo preverované políciou. K skutku v bode 1 sa žalobca spolu s jeho bratrancom priznal, čo vyplýva zo zápisnice o ich výsluchu z 5. apríla 2011. Po výsluchu žalobcu a jeho bratranca sa sťažovateľ vyjadril v médiách (t. j. po 5. apríli 2011), pričom pri opise situácie použil slová ako „vydieranie“ či „diskreditácia“ a označil osobu žalobcu a jeho bratranca celým krstným menom a počiatočným písmenom priezviska. Sťažovateľ svoje postoje k uvedeným vzťahom vyjadril publikovaním v médiách: „U [REDAKOVANÉ] primátora zasahovali pre údajné vydieranie kukláči“ (článok v denníku Sme z 5. apríla 2011), „Primátorovi [REDAKOVANÉ] sa vyhrážali diskreditáciou“ (spravodajský príspevok odvysielaný na TA3 dňa 5. apríla 2011), „Primátor [REDAKOVANÉ] – vydierali ma“ (tlačená verzia denníka SME zo 6. apríla 2011), „Vydieraný primátor [REDAKOVANÉ] mal zaplatiť 10,000,- eur za odstavenie web. stránky na jeho diskreditáciu“ (článok v týždenníku Plus 7 dní) a „Kocúrkovo na prievidskej kriminálke, nemá kto riešiť prípad, všetci vyšetrovatelia sú vraj zaujatí“ (článok v týždenníku Plus 7 dní).

3. Reakciou žalobcu bolo podanie žaloby proti sťažovateľovi o ochranu osobnosti s argumentáciou, že masívna medializácia uvedenej situácie mu môže spôsobiť vážnu ujmu na cti a povesti, pričom namietaný spôsob platby za odstavenie diskreditujúcej stránky a poskytnutie informácií považoval za súčasť bežného poctivého obchodného styku.

4. Okresný súd rozsudkom č. k. 6C/111/2011 z 8. apríla 2016 uložil sťažovateľovi povinnosť zaslať žalobcovi písomné ospravedlnenie a strpieť jeho zverejnenie. Krajský súd ústavnou sťažnosťou napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu potvrdil.

5. Sťažovateľ v rámci sťažnostnej argumentácie namietal, že krajský súd pristúpil k veci arbitrárne, že z jeho odôvodnenia nie je zrejmé, ktoré výroky sú považované za skutkové tvrdenia a ktoré za hodnotové úsudky. Okrem toho namieta selektívny prístup pri dokazovaní, nevykonanie navrhnutých dôkazov a nedostatočné odôvodnenie rozsudku.

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietol v podstate s odôvodnením, že namietané vady konania nezakladajú uplatnený dovolací dôvod, príp. sú nedostatočnej intenzity pre záver o konštatovaní porušenia práva na spravodlivý proces.

7. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 389/2021 z 29. júna 2021 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa, v ktorej sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. Tiež navrhuje zrušiť napadnuté rozhodnutia a priznať primerané finančné zadostučinenie 5 000 eur.

II.

Vyjadrenie krajského súdu, najvyššieho súdu a replika sťažovateľa

8. Krajský súd vo svojom vyjadrení uviedol, že napadnutý rozsudok považuje za vecne správny. Tiež uviedol, že ponecháva posúdenie ochrany ústavnosti na rozhodnutie ústavnému súdu. Najvyšší súd vo svojom vyjadrení uviedol, že ponecháva rozhodnutie o ústavnej sťažnosti sťažovateľa na úvahe ústavného súdu a súhlasí s upustením od ústneho pojednávania. Najvyšší súd v prípade sťažovateľa rozhodol tak, že nevykonanie niektorého z navrhovaných dôkazov bez ďalších relevantných skutočností nezakladá zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu.

9. Sťažovateľ vo svojom ďalšom podaní uviedol, že proti vyjadreniam všeobecných súdov nemá výhrady a v plnom rozsahu sa pridrižiava tvrdení uvádzaných v ústavnej sťažnosti.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd v posudzovanej veci v rámci meritórneho prieskumu považuje za potrebné a doktrinálne zásadné odpovedať na relevantné otázky týkajúce sa ochrany osobnosti s preukázateľným prepojením na politiku na miestnej úrovni. Pre ústavný súd je najdôležitejšou úlohou v konaní podľa čl. 127 ústavy poskytovanie účinnej ochrany základným právam a slobodám sťažovateľa, no v posudzovanej kauze je neopomenuteľným aj jej význam *pro futuro* a *in genere*.

11. Kľúčovou úlohou ústavného súdu v tomto konaní bolo teda posúdiť, či krajský súd ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom rozhodol v spore o ochranu osobnosti medzi sťažovateľom (ako verejne činnou osobou – primátorom mesta [REDAKOVANÉ] a žalobcom, u ktorého podľa záverov okresného súdu, ako aj krajského súdu malo dôjsť uverejnením predmetných vyjadrení sťažovateľa vo viacerých mienkotvorných médiách k neprípustnému zásahu do jeho osobnostných práv.

12. Sťažovateľ 16. marca 2011 dostal mail, v ktorom mu bolo oznámené, že odosielateľ mailu za odstavenie pre neho diskreditujúcej stránky, odpredaj domény a poskytnutie zaujímavých informácií (identifikáciu človeka, ktorý stránku zriadil, a poskytnutie zoznamu osôb, ktoré sa zapájali do diskusií na tejto stránke) požaduje sumu 10 000 eur. Zároveň bolo v maili uvedené, že v prípade, ak by táto ponuka nebola akceptovaná sťažovateľom, bude zaslaná konkurencii sťažovateľa. Sťažovateľ súčasne dostal jasné inštrukcie na odovzdanie predmetnej čiastky, konkrétne ich mal vložiť za tmy pod kameň pred svojím rodinným domom. K uvedenému skutku sa žalobca spolu s jeho bratrancom priznal, čo vyplýva zo zápisnice o ich výsluchu z 5. apríla 2011.

13. Pre účely rozhodnutia ústavného súdu je dôležité, že samotný žalobca verifikoval a priznal takéto konanie. Nosný argument všeobecných súdov založený na tom, že žalobcovi nebolo vznesené obvinenie za žiadny trestný čin, je síce relevantný, no nemôže negovať validitu tvrdenia sťažovateľa.

14. Konkrétne po výsluchu žalobcu a jeho bratranca sa sťažovateľ vyjadril v médiách (t. j. po 5. apríli 2011), pričom pri opise situácie použil slová ako „vydieranie“ či „diskreditácia“ a označil osobu žalobcu a jeho bratranca celým krstným menom a počiatočným písmenom priezviska. Ústavný súd už tu parciálne konštatuje, že samotný sťažovateľ v rámci svojich výstupov iniciatívne implementoval istú mieru anonymizácie.

15. Reakciou žalobcu bolo podanie žaloby o ochranu osobnosti, kde uviedol, že masívna medializácia uvedenej situácie mu môže spôsobiť vážnu ujmu na cti a povesti, pričom takýto spôsob platby za odstavenie diskreditujúcej stránky a poskytnutie informácií považovali za súčasť bežného poctivého obchodného styku. Ústavný súd je udivený, že súčasťou žalobných tvrdení je takto bizarná právna argumentácia, pričom všeobecné súdy ju v rovine finálnych výrokov ich rozhodnutí aprobovali. V tomto kontexte sa ústavnému súdu javí rozhodnutie krajského súdu paradoxné, keďže dôsledkom takýchto argumentov bolo vyhovenie žalobnému návrhu, a teda uloženie povinnosti sťažovateľovi ospravedlniť sa a uloženie povinnosti strpieť zverejnenie písomného ospravedlnenia na internetovej stránke [REDAKOVANÉ] vlastnanej, spravovanej a prevádzkovej žalobcom. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že vyjadrenia žalovaného (sťažovateľa) uvedené v dotknutých médiách, ktorých pravdivosť nebola preukázaná, keď žalobca nebol obvinený ani odsúdený pre trestný čin vydierania v predmetnej veci a ani nebolo preukázané, že by založil doménu [REDAKOVANÉ], boli spôsobilé narušiť a ohroziť osobnostné práva žalobcu. Keď žalobca aj sťažovateľ v konaní zhodne tvrdili, že žalobca založil doménu [REDAKOVANÉ] a zároveň že žalobca požadoval predmetnú finančnú čiastku spôsobom popísaným sťažovateľom, súdy si mali uvedené skutočnosti osvojiť ako nesporné v zmysle ustanovenia § 151 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

16. Ústavný súd akcentuje, že konanie žalobcu a jeho bratranca nimi označené ako bežná obchodná praktika a spôsob úhrady „odmeny“ za štandardnú finančnú operáciu už na prvý pohľad nevyvoláva dôveru. Uvedené nie je z pohľadu ústavného súdu poctivé a súčasne ide o interpretáciu, ktorá je problematická aj z pohľadu ústavnej konformity. Bežnému poctivému podnikateľovi i nepodnikateľovi musí byť totiž zrejmé, že spôsob úhrady odmeny za takéto pozastavenie diskreditujúcej stránky nie je štandardný a namiesto korektnosti rezonuje skôr kriminálny aspekt. Vonkoncom nemožno považovať za bežnú obchodnú prax spôsob vyplácania dohodnutej čiastky, keď sa nemalé finančné prostriedky nechávajú v neskorých nočných hodinách pod kameňom, pričom k ich prevzatiu sa dostaví človek v kukle.

III.1. K namietanému porušeniu práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1, čl. 10 ods. 1 dohovoru krajským súdom:

17. V záujme zjednodušenia je možné pre účely doktríny uviesť, že išlo o právny konflikt medzi sťažovateľom – politikom (primátor mesta ████████) a občianskym aktivistom (osoba, ktorá ostro kritizovala politickú kariéru politika prostredníctvom internetového portálu ████████, na ktorom sa dosiaľ nachádza penzum kritických článkov a verejná diskusia k osobe sťažovateľa).

18. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu je známe, že verejne činné osoby sú povinné znášať vyššiu mieru kritiky, *ergo* zniesť vyššiu mieru záujmu o ich osobu. Je otázkou, ako je to s mierou znášanej kritiky subjektov, ktoré v rámci verejného diskurzu mienkotvorne pôsobia, no nejde priamo o osoby verejne činné. Dobrým príkladom sú napríklad advokáti, ktorí v trestnom konaní sú istým protipólom prokurátora, ktorý štát zastupuje, a sú závislí na verdikte sudcu, ktorý je ústavným činiteľom. Advokáti ale tiež istú mieru verejnej kritiky (vo vyššej miere ako bežný človek) musia zvládnuť v záujme ich účasti na veciach verejných.

19. Podľa názoru ústavného súdu jednoznačne v rámci politického boja nemožno využiť tretie osoby konajúce v zhode s kandidátom vo voľbách bez toho, aby sa na tieto tretie osoby nazeralo ako na osoby, ktoré sú povinné znášať vyššiu mieru kritiky. Ak by to tak nebolo, kandidáti vo voľbách by mohli zneužívať tretie osoby pre účely realizácie „špinavej“ ostrej politickej kampane bez právnych následkov pre kandidátov i tieto tretie osoby. Kandidáti by sa zbavili zodpovednosti s poukazaním na to, že predsa to nie „oni“ ale „tretie osoby“ realizovali v ich prospech politickú kampaň, a za spôsob jej vedenia preto nezodpovedajú. Súčasne by išlo o zneužitie novinárskych garancií a privilégií, čo by bolo porušením rímsko-právnej zásady *nemo turpitudinem suam allegare potest* (nikto nemôže mať prospech z vlastného protiprávneho konania).

20. Tretie osoby totiž mohli poukazovať na to, že predsa nie sú verejne činné, a preto nemajú niest' vyššiu mieru kritiky ako „bežný“ občan. Preto, ak o tejto tretej osobe konajúcej *de facto* v zhode s politickým kandidátom povie niekto, že ho „vydieral“, a predmetný prípad medializuje, pri skúmaní oprávnenosti kritiky v rámci konania o žalobe o ochranu jej osobnosti je potrebné na túto osobu nazerať ako na osobu, ktorá vstúpila do verejného priestoru a musí zniesť vyššiu mieru záujmu (*a fortiori* kritiky) o jeho osobu. Oprávnenú mieru kritiky je tak v tomto prípade potrebné vykladať extenzívne, nie reštriktívne.

21. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na nález v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 283/2020. Spory o ochranu osobnosti podľa Občianskeho zákonníka z pohľadu ústavnoprávneho v sebe obsahujú dve odlišné konania. Ak sa sporný prejav netýka témy verejného záujmu (ČO) prednesenou verejnou osobou (KTO) vo verejnom priestore (KDE), zvlášť o inej verejnej osobe (O KOM), tak sa vec posúdi a rozhodne v rámci občianskoprávneho sporu dvoch rovných súkromných osôb v rámci režimu skutkové tvrdenie – hodnotový súd. V takomto konaní je podstatou pravdivosť tvrdení, resp. názor.

22. Z výroku rozsudku súdu je následne zrejmé, či napadnutý výrok bol pravdivý, resp. či bol hodnotovým súdom. Pokiaľ sa však žaloba o ochranu osobnosti týka tvrdenia, ktoré sa týka verejného záujmu a je súčasťou demokratickej diskusie, tak sa konanie o ochranu osobnosti „preklápa“ do konania, v ktorom je potrebné predovšetkým skúmať, či by vyhovie

žaloby nebránilo slobodnej diskusii o téme. Presnosť či skutková dokonalosť výroku môže potom byť do istej miery odsunutá do úzadia. Uvedené ústavný súd už judikoval (II. ÚS 191/2015). Vyplýva to i z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudok ESĽP z 8. júla 1986 vo veci Lingens proti Rakúsku, sťažnosť č. 9815/82, rozsudok ESĽP z 23. apríla 1992 vo veci Castells proti Španielsku, sťažnosť č. 11798/85, porovnaj tiež nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2051/14).

23. Sloboda prejavu nedáva veľký priestor na to, aby sa jednotlivec (verejná postava) po verejnej diskusii hmotnoprávne úspešne na súde bránil žalobou o ochranu osobnosti, a tým v podstate žiadal nezávislú autoritu o odobrenie jeho názoru. V rámci verejnej diskusie v zásade postačuje, aby sporný výrok mal kontakt s faktmi, aby bol tento výrok či prejav prítomný v pôdoryse širšej faktickosti. Sporný fakt nemusí byť dokonale presný, keďže hovorová reč, a zvlášť demokratická výmena názorov je voľnejšia – umožňuje použitie zjednodušení a nadnesených prvkov vo vyjadrovaní – než diskusia v kolektíve kolegov. Ak teda v spore o ochranu slobody prejavu uspeje žalovaný, neznamená to automaticky, že mal pravdu, ale že sa o veci mohlo diskutovať. Z uvedeného vyplýva, že súdna sieň je len vo veľmi obmedzenej miere vhodnou arénou pre politickú súťaž (sp. zn. III. ÚS 283/2020).

24. Ústavný súd poukazuje na fakt, že mesto [REDAKOVANÉ] má oficiálnu stránku [REDAKOVANÉ] pričom sporná stránka [REDAKOVANÉ] sa evidentne ponáša na oficiálnu stránku, čo sa v očiach bežného spotrebiteľa internetu môže ľahko zameniť. Dokonca na podstránke [REDAKOVANÉ] nachádzame mailové kontakty na jednotlivých členov mestskej rady a rozličných komisií zriadené prostredníctvom stránky [REDAKOVANÉ], čo skutočne vyvoláva zdanie o oficiálnom mestskom webe. Z oficiálneho webu mesta [REDAKOVANÉ] vyplýva, že sťažovateľ vykonáva funkciu primátora mesta už [REDAKOVANÉ] volebné obdobie [REDAKOVANÉ]. Webový portál je naďalej aktívny, pričom už v úvode stránky je venovaných niekoľko častí osobe sťažovateľa. Spomínaný internetový portál je možné vnímať ako prostriedok politického boja. Ústavný súd si teda kladie otázku *qui bono?*, a teda či jedným z hlavných cieľov jeho existencie nie je práve diskreditácia osoby sťažovateľa.

25. V demokratickom a právnom štáte je viac než nevyhnutná slobodná súťaž politických síl, ktorá by mala prebiehať permanentne (motivuje aktuálneho vládcu v udržaní, resp. v rozšírení voličskej základne) a mala by prebiehať férovo. Politickí súper i by mali predovšetkým vedieť, proti komu majú v rámci súťaže politických síl bojovať, a argumentačne oponovať. Spôsob, akým však politická súťaž prebiehala voči osobe sťažovateľa, však nemožno označiť *za fair proces*. Ťažko politicky bojovať a brániť sa voči subjektu, ktorý sa „skrýva“ za anonymnou stránkou.

26. Keďže nie je možné vylúčiť politicky motivovanú existenciu sporného portálu, jednoznačne to musí determinovať aj vnímanie kontextu vyjadrení sporových strán v konaní o ochranu osobnosti. Inak povedané, ak bol portál nástrojom politickým, je pochopiteľné, že hranice tolerovanej kritiky musia byť na úrovni vyššej ako pri bežnom človeku.

27. Aj napriek tomu, že ide o politický boj v rámci komunálnej politiky, je možné si požičať isté štandardy vlastné vrcholovej politike. Aj napriek tomu, že nejde o postup cnostný, je štandardom aj tvrší slovník, ktorým bojujú politickí oponenti. Nie je nič výnimočné, keď sa politickí rivali obviňujú z krádeže, daňových podvodov alebo nehospodárneho vynakladania s verejnými zdrojmi.

To všetko je *de facto* obvinenie z trestných činov krádeže, sprenevery, daňových trestných činov, zneužitia právomoci verejného činiteľa alebo porušovania povinností pri správe cudzieho majetku. Spoločnosť je teda zvyknutá na tvrdú politickú kampaň, keď sa kandidáti vzájomne obviňujú a osočujú aj v online priestore, či už prostredníctvom sociálnych sietí alebo na webových stránkach.

28. V prípade komunálnych volieb, kde sa očakáva apriórne súťaž férovejšia, sú ostré ataky väčšinou základom práve konaní o ochranu osobnosti. Pri tomto type súdnych konaní je dôležité hľadanie vyváženého vzťahu medzi ústavou garantovaným právom na ochranu cti, dôstojnosti či súkromia na jednej strane a slobodou prejavu a základným právom na informácie na strane druhej. Rovnako súčasne platí, že uverejnením pravdivej informácie nie je možné zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti, pokiaľ tento údaj nie je podaný skreslene alebo nejde o natolko intímny údaj, že by jeho zverejnenie odporovalo právu na ochranu súkromia a ľudskej dôstojnosti.

29. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd porušil slobodu prejavu sťažovateľa tým, že nevzal do úvahy skutočnosť, že žalobca, ako aj jeho bratranec sa k skutku popísanému sťažovateľom priznali, a teda nezohľadnil skutočnosť, že uverejnením pravdivej neskresľujúcej informácie nie je možné zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti. Zároveň, ako je už spomenuté, krajský súd nevzal do úvahy skutočnosť, že v prípade žalobcu nešlo o bežného občana, ale o osobu verejne činnú.

30. Potvrdzujúcim výrokom napadnutého rozsudku tak krajský súd podľa názoru ústavného súdu neprípustným spôsobom zasiahol do ústavou a dohovorom garantovanej slobody prejavu sťažovateľa, čím došlo k porušeniu čl. 26 ods. 1 ústavy a čl. 10 ods. 1 dohovoru.

31. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd detekoval porušenie čl. 26 ods. 1. ústavy, čl. 10 ods. 1 dohovoru, ústavný súd vyslovil porušenie garantovaných práv, práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.2. K namietanému porušeniu čl. 13 dohovoru rozsudkom krajského súdu, uzneseníu najvyššieho súdu a primeranému finančnému zadosťučineniu:

32. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 13 dohovoru konštatuje, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti neuvádza konkrétnu argumentáciu, akým spôsobom mal byť porušený. Ani ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie neidentifikoval žiadne možné porušenie tejto referenčnej normy, keďže nenašiel jeho spojitosť s prejednanou vecou. Všetky námietky sťažovateľa boli materiálne subsumované pod ustanovenia, ktorých porušenie ústavný súd vyslovil.

33. Najvyšší súd napádaným uznesením z 30. marca 2020 dovolanie proti napádanému rozsudku krajského súdu odmietol ako neprípustné v súlade po zistení, že v sťažovateľovej veci nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces ani k nesprávnemu procesnému postupu znemožňujúcemu sťažovateľovi, aby mohol uskutočňovať jemu patriace procesné oprávnenia. Doktrína ústavného súdu je založená na tom, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí (v zásade) do výlučnej právomoci najvyššieho súdu.

34. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v prvom rade vyplýva, že najvyšší súd sa neodmietol zaoberať mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľa, ale ako dovolací súd jeho dovolanie riadne preskúmal so zreteľom na uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, pričom dospel k záveru, že dovolanie z týchto dôvodov nie je procesne prípustné. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu preto (na rozdiel od názoru sťažovateľa) nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené. Ústavný súd vo vzťahu k ostatným napadnutým ustanoveniam (čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 2 a čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, čl. 13 a čl. 14 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu) konštatuje, že sťažovateľ sa v ústavnej sťažnosti obmedzil len na ich citáciu, avšak neuvádza konkrétnu argumentáciu, akým spôsobom mali byť porušené. Ani ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie neidentifikoval žiadne možné porušenie predmetných ustanovení, keďže nenašiel ich spojitosť s prejednávanou vecou. Všetky námietky sťažovateľa boli materiálne subsumované pod ustanovenia, ktorých porušenie ústavný súd vyslovil (čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 13 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím), resp. ktorých porušenie za daných okolností neidentifikoval (čl. 12 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím).

35. Sťažovateľ v sťažnosti žiadal primerané finančné zadosťučinenie 5 000 eur. Zrušenie napadnutého rozsudku otvára pre sťažovateľa priestor na nápravu namietaného stavu. Zároveň ústavný súd konštatuje, že zrušenie rozsudku a priznanie náhrady trov konania implicitne zahŕňajú aj satisfakčnú funkciu.

36. Ústavný súd z uvedených dôvodov ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel.

IV.

Zrušenie dotknutých rozhodnutí a vrátenie veci krajskému súdu

37. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

38. V súlade s § 133 ods. 2 prvou vetou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa.

39. Podľa § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

40. Podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd zruší právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

41. Podľa § 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je viazaný rozhodnutím ústavného súdu podľa § 133 ods. 3 písm. a) až d); toto rozhodnutie ústavného súdu je vykonateľné doručením.

42. Ústavný súd napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a rozsudok krajského súdu zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie. Úlohou krajského súdu bude opätovne rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa, majúc na zreteli, že spravodlivosť, ktorá je osobitne zvýraznená v čl. 6 ods. 1 dohovoru, je kritériom ukladajúcim každému všeobecnému súdu povinnosť hľadať také riešenie ním prejednávanej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako popierajúce zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení.

V.

Trovy konania

43. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

44. Výšku trov určil ústavný súd v zmysle § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde podľa § 11 ods. 3, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov ako odmenu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) po 181,17 eur, spolu 362,34 eur, dvakrát režijný paušál po 10,87 eur, spolu 21,74 eur, a daň z pridanej hodnoty vo výške 76,82 eur zo základu 384,08 eur, teda spolu 460,90 eur (bod 3 výroku tohto rozhodnutia), keďže advokát sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty.

45. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. októbra 2021

Robert Šorl
predseda senátu